

4. A question of freedom [Electronic resource] // The Economist. – March 2003. – Mode of access: <http://www.economist.com/node/1622177> (04.11.2017).

ПОЛІТИЧНА КОРУПЦІЯ У ГРУЗІЇ: ОЦІНКА ПРОГРЕСУ

Наталія Хома

*доктор політичних наук, доцент
Львівський національний університет імені Івана Франка*

Грузія є серед лідерів на пострадянському просторі за критерієм ефективності боротьби з корупцією. За Індексом сприйняття корупції з пострадянських держав попереду Грузії є лише Естонія та Литва. Реформаційний досвід Грузії є прикладом того, як пострадянська патріархальна держава здатна на справжній цивілізаційний ривок. Але ці успіхи стосуються найперше зведення до мінімуму корупції на рівні громадських та особистих послуг, у сфері оподаткування, але не у площині політики. Зокрема, В. Мацієвський і В. Ковалко слушно зауважують, що «хоча обсяг корупційних схем у Грузії зменшився, акцент змістився з низового рівня на рівень еліт» [3, с. 17]. Г. Кохан теж зацентровує, що «історію успіху Грузії не варто ідеалізувати, оскільки програма інституційних реформ не була завершена, політична корупція залишилася, проявляючись у вигляді непотизму, фаворитизму і непрозорому процесі державних закупівель, через що навряд чи вдасться закрити уже досягнуті антикорупційні результати без створення надійного механізму стримувань і противаг» [2, с. 5].

Грузія ще не завершила інституційні реформи, які необхідні для забезпечення стійкості результатів боротьби з корупцією й які введуть у дію ефективну систему стримувань і противаг. В роки активних реформ після Революції троянд відбувалося посилення влади центральних органів, зменшилися свободи медіа, представники партії влади («Єдиний національний рух») обіймали у період до 2012 року більшість керівних посад у країні. У результаті виник зразок системи, наділеної усіма зовнішніми атрибутами ліберальної демократії, але який не уможливував істинну політичну конкуренцію: у опозиції не було шансів на перемогу. Політична еліта Грузії радше виступала як модернізатори, але не демократами.

Грузія досягла певних результатів у питаннях законодавчої відкритості. З лютого 2016 року в грузинському законодавчому органі діє Постійна рада з відкритості та прозорості парламенту. Діє система моніторингу майнових декларацій державних службовців (із 01.01.2017 р.); державних службовців зобов'язали заповнювати майнову декларацію навіть через рік після залишення служби.

У 2017 році у Грузії відбулася реформа конституції. Найбільше змін торкнулися інституту виборів: а) президентські вибори з 2023 року будуть непрямыми; б) парламентські вибори у 2020 році проходитимуть за змішаною системою, але зі скороченням із 5-ти до 3-х відсотків прохідного бар'єра та наданням партіям можливості формувати виборчі блоки; такі зміни необхідні задля розвитку дрібніших грузинських партій; в) уже з 2024 року відбудеться перехід на парламентських виборах до пропорційної системи з підняттям прохідного відсотка до 5-ти; створення виборчих блоків буде унеможливлено; скасовуватиметься т. зв. «бонусну систему», за якою голоси, віддані за партії, які не подолали

виборчого порогу, автоматично зараховувалися партії-переможниці. Видається, що зміни процедури проведення парламентських виборів дадуть можливість доброго політичного старту для дрібніших політичних партій.

Для мінімізації політичної корупції Грузії доцільна низка реформ: посилення функції фінансового моніторингу парламенту; підвищення бюджетних повноважень парламенту в процесі бюджетування; продовження здійснення програми Відкритого Уряду для забезпечення більшої відкритості всіх гілок влади, в т. ч. виконавчої, а також більшої залученості громадян; поглиблення реформи державної служби; мобілізація більшого обсягу фінансових ресурсів для судів; досягнення більшої прозорості при розподілі справ в антикорупційних цілях, впровадження електронної системи розподілу справ між суддями; посилення політичних партій через впровадження справедливішої системи фінансування, що уможливить розширення можливостей опозиційних партій; забезпечення альтернативних джерел фінансування громадських організацій і свободи при розміщенні реклами в ЗМІ.

Для Грузії все ще залишається викликом та серйозною проблемою створення ефективного механізму для викриття можливих випадків ТОП-корупції, насамперед, через відсутність незалежних слідчих органів [1]. Необхідністю є створення агенства з боротьби з корупцією. Основною проблемою Грузії в питанні боротьби з корупцією, та й демократичного розвитку загалом, є вкрай високий рівень концентрації влади в руках правлячої партії. Узурповані всі інститути до такої міри, що неможливо уявити, як і хто може відкрити боротьбу проти своїх близьких союзників. Занепокоєння через відсутність незалежності судів і політичне втручання після низки сприятливих для уряду судових рішень у резонансних справах продовжує мати місце. Отже, залишається проблемою забезпечення незалежності судової влади, яка була б неупереджена при розгляді фактів політичної та іншої форм корупції. Великі надії покладаються на результативність внесених до Основного Закону Грузії змін.

Список використаної літератури:

1. Дубровник-Рохова А. Грузинське антикорупційне напів(чудо): інтерв'ю з Е. Урушадзе // День. – 2017. – 13 лип.
2. Кохан Г. Явище політичної корупції: теоретико-методологічний аналіз / Г. Кохан. – К. : Національний інститут стратегічних досліджень, 2013. – 232 с.
3. Мацієвський Ю. Політичні еліти та доля реформ: Україна і Грузія у порівняльній перспективі / Ю. Мацієвський, В. Ковалко // Агора. – 2016. – Вип. 17. – С. 14–20.

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ У ДОСЛІДЖЕННЯХ ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Ольга Шиманова-Стефанишин

*кандидат політичних наук, доцент
Львівський державний університет фізичної культури*

Математичне моделювання сьогодні успішно використовується в політологічних дослідженнях, зокрема для шкіл США цей метод дозволяє поглибити розвідки про територіально-політичні системи.